

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר

מתן פטור מאישור הסדר כובל

הסדר בין לשכת עורכי הדין לעורכי דין החברים בה

1. פתח דבר

ביום 23 במרץ 2010 הונחה על שולחני בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, להסדר שבין המוסד לבוררות של לשכת עורכי הדין בישראל (להלן: **"המוסד"**) ובין עורכי דין החברים בלשכת עורכי הדין בישראל (להלן: **"הלשכה"**) אשר יבחרו לשמש כבוררים בהליך בוררות מקוצר של המוסד.

לאחר שבחנתי את ההסדר על כבילותיו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, כי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו וכי אין ההסדר פוגע פגיעה של ממש בתחרות בשוק. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: **"חוק ההגבלים העסקיים"**), בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. ההסדר והרקע לו

על רקע העומס המוטל על מערכת בתי המשפט בישראל וכחלק מהניסיונות להילחם בעומס זה, החליטה הלשכה על הקמת המוסד תוך ציפייה כי תינתן אפשרות לציבור הרחב ליישב סכסוכים מחוץ לכותלי בית המשפט וזאת באמצעות הליכי בוררות. אלטרנטיבה זו, במידה ותצלח, עשויה להקל על העומס המוטל על מערכת בתי המשפט.

תקנון המוסד מציע, בין היתר הליך בוררות בסדר דין מקוצר, לסכסוכים שהסכום הנתבע בהם אינו עולה על 250,000 ₪ (להלן: **"ההליך המקוצר"**). בכדי להבטיח בנוסף למהירות ההליך אף את נגישותו באמצעות הגבלת ההוצאות הכרוכות בניהולו מבקשת הלשכה לקבוע שכר טרחה ידוע מראש לבורר בהליך המקוצר אשר לא יעלה על 7,500 ₪ (לא כולל מע"מ), לשני הצדדים יחד. המדובר במחיר המקסימלי אותו יידרשו לשלם הצדדים, כאשר הבוררים במוסד אינם מנועים מלגבות מחיר הנמוך יותר מהמחיר המרבי אשר נקבע על ידי המוסד.

הסעיף המדובר בתקנון המוסד מהווה הסדר כובל על-פי סעיף 2(ב)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, באשר הוא מתייחס למחיר שייגבה ממי שייפנה למוסד הבוררות. כמו כן, מדובר בהסדר כובל על-פי סעיף 5 לחוק ההגבלים העסקיים, בהיותו קו פעולה של איגוד עסקי, העלול למנוע או להפחית את התחרות בין חברי האיגוד.¹

3. השפעת ההסדר על התחרות

ככל הסדר של קביעת מחיר בין מתחרים, גם ההסדר הנוכחי עלול לפגוע בתחרות בין הצדדים לו ובינם לבין צדדים אחרים, וסעיף 2(ב) לחוק ההגבלים העסקיים אף קובע חזקה חלוטה כי הוא עלול לעשות כן. כבמקרים אחרים של קביעת תעריף מקסימלי, קיים גם כאן החשש, כי התעריף המקסימלי יהפוך לתעריף קבוע ואחיד, או אפילו תעריף מינימלי, שיוביל להעלאת מחירים וצמצום השירותים הניתנים לציבור.²

אולם במקרה הנוכחי נראה כי חששות אלה לא מתקיימים. ראשית, מבדיקה שערכה רשות ההגבלים העסקיים עולה כי המחיר הקבוע להליך הבוררות בהליך המקוצר הינו מחיר זול ביחס למחירים הנהוגים בשוק הבוררות, כך שהחשש בדבר התייצבות המחירים על המחיר המקסימלי אינו מעלה לעת הזו חשש תחרותי משמעותי. בנוסף, עניינו של ההסדר הינו בקביעת מחיר מקסימלי ביחס להליך המקוצר בלבד ואין לו נגיעה לשאר הליכי הבוררות שמציע המוסד לבוררות ולהליכי בוררות חליפיים שמציעים מוסדות הבוררות האחרים הפועלים בשוק, כמו גם פרטים המעניקים שירותים אלה. בנוסף, הוא אינו נוגע לכלל אוכלוסיית עורכי הדין, אלא אך ורק לאלה אשר יהיו חברים במוסד ואגב הבוררות שהם עורכים במסגרתו. זאת ועוד, ההסדר אינו מונע מתן הנחות מהמחיר המקסימלי על פי שיקול דעתו של הבורר. מהאמור לעיל עולה כי אין בהסדר זה בכדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק הבוררות.

בנוסף, נראה כי תכליתו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה אלא דווקא בהנגשת הליכי הבוררות בפני הציבור הרחב. ייתכן כי יש בהסדר זה בכדי להגדיל את הביקוש המצרפי להליכי הבוררות ולאפשר לציבור אשר נרתע עד כה מלפנות להליכי בוררות בסכומים של עד 250,000 ₪ עקב העלויות הנלוות לכך נגישות להליכי הבוררות וזאת הודות למחיר הנמוך (בהשוואה למחירים הנהוגים כיום) המוצע על ידי המוסד לבוררות מסוג זה. מהאמור לעיל עולה כי עיקרו של הסדר זה אינו בהפחתת התחרות או במניעתה וכי יש בו אף היבטים פרו תחרותיים.

¹ עניינים אלה נדונו בהרחבה בהחלטות קודמות של הממונה על הגבלים עסקיים: החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין חברי לשכת עורכי הדין – מבצע "דירה מקבלן"; 2004 הגבלים עסקיים 5000052 (להלן: "פטור מבצע דירה מקבלן"); וכן החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין חברי לשכת עורכי הדין – מבצע "צוואה"; 2004 הגבלים עסקיים 5000697 (להלן: "פטור מבצע צוואה").

² ראה פטור מבצע דירה מקבלן, פטור מבצע צוואה.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש לתקופה של שלוש שנים.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, י"ג סיון תש"ע
26 במאי 2010